

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В З'ЯДЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. ЧИСЛО 188. ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. СУБОТА, 13-го СЕРПНЯ 1921. VOL. XXIX, No. 188. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, AUGUST 13, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

АМЕРИКА ОФІЦІАЛЬНО ЗАПРОШУЄ НА КОНФЕРЕНЦІЮ

ВАШІНГТОН, 11. серпня. — Секретар стейту Гюз вислав ім'ям президента Гардінга запрошення до всіх головних держав альянсу та до Китаю запрошуючи їх на конференцію в справі розробки і справ Далекого Сходу, котра має відбутися в Вашингтоні дня 11. падолиста.

СПРАВА ЗМЕНЧЕННЯ ВИДАТКІВ НА ЗБРОСІННЯ.

В нотат до альянських держав секретар підносить, що держави, які брали участь у великій війні, не можуть вернутися до нормального стану, бо витворча праця поносить великі тягари. Як довод витратки на приготування до війни не будуть зменшені, так довод надармо буде говорити про якість устаткування військи або про забезпечення суспільної справедливості. Величезні витратки на озброєння становлять величезну частку витратки, які гнетуть всі великі держави після цієї війни. Вони не лише піднаражають постійно економічному сну держав, але і становлять постійну небезпеку для світового миру. Коли так держави зареферовані в зменченню сих видатків, то жодя зійтис на конференцію і знайти який спосіб поладження своїх непорозумінь, то можна припустити і надіятися, що дастися значно обмежити перегони в зброєнні.

СПРАВА НОВИХ СПОСОБІВ ВІЙНИ.

Така конференція моглаби також подумати над тим, як запобігти вживанню у війні нових способів війни. Однак про такіх усях не можливо говорити так довго, як довод держави не порозуміють межі собою щодо зменшення своїх інтересів і не погодяться в справах, в котрих вони ризикують межі собою. Такими справами являються справи Далекого Сходу і справи Тихого Океану. Американський уряд не хоче постановити, рішення мають записати в тих справах, він лише пропонує дискусію над ними, полишаючи подальші справи державам, що мають в них брати участь своєюди рукою робити пропозицію та умови.

ЗАПРОШЕННЯ ДО КИТАЮ.

До китайського правительтва вислали інкашу ноту, в котрій не говориться про зменшення зброєння, а лише підноситься вагу справ Далекого Сходу і Тихого Океану. З огляду на те, що всі держави, до яких тепер вислається офіційне запрошення, уже згодилися брати участь в конференції, ба навіть згодилися на її дату, американський уряд сподіється скоро прийнятих офіційних відповідей.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ ВІСКИНСИ ЗАВІЯВІВ ЗА НАЦІОНАЛІЗАЦІЮ ВУГЛЕВИХ КОПАЛЕНЬ.

МЕДСІОН, Віскасин, 11. серпня. — Губернатор стейту Віскасин Бейлі дістав від Фреда Бахстера, майора Оульора, листа, в котрій сей пропонує конференцію західних стейтів для дискусії над справою вугля. У відповідь на сей акт губератор відповів, що в конфері внісено рішні пропозиції в справі вуглевого промислу, але властелі вуглевих підприємств спротивлялися якомубудь хоби найменшому обмеженню вуглевого промислу. Якщо вони дід будуть захочувати в той спосіб, то не в бабу нічї дороги, як відійти на власність держави і під заряд держави усі вуглеві копалі.

НА ТЛІ РЕЛІГІЙНОЇ НЕНАВИСТІ.

БЕРМІНГЕМ, Алабама, 11. серпня. — Евин Р. Стівенсон, мейорський єпископальний проповідник, стріляв і смертельно ранив о. Джемса Е. Койна, парохя римо-католицької церкви св. Павла, за те, що католицький священник дав шлюб дочці протестантського проповідника Рут з одним католиком. Стрілянина була висадом довод сварки, яку тривав кілька місяців, а в котрій батько пані Стівенсон обжалував католицького священника, що він хоче вівіршити його дочку на католицьку. Ше перед самим шлюбом батько ділячи записав у шерефії і вписав в лист до дочки на перше читання ревізії (серй варіант) в лист його дочки. На се шериф відповів, що урядові поліції має скінчитися і що буде мусити прийти за ним на другий день. Провідник нава на се сказати, що на другий день буде вже за пізно. Він пішов до парохьяльного уряду католицького костелу і тут по горячій суперечці з парохья вистрляв до нього три рази з автоматичного револьвера. Опісля він вернув до уряду шерифа, розповів йому, що він стрляв до католицького священника три рази, що стріля за те, що сей хоче навестити на католицтво його дочку, і віддав в руки властї.

НОВИЙ ЗАКОН ПРОГІБІЦІЯМИ.

ВАШІНГТОН, 11. серпня. — Нині прийшов під обранді палати посів новий законопроект про виконання прогібіційної постанови. На основі поправок сенату урядини, актиконової сей закон, не мають права переводити ревізії по дождя від ревізії осіб без відповідного дозволу від властї (варіанту). Законопроект стрінувся з опозицією в палаті посів.

АМЕРИКАНСЬКІ ФАРМИ ВАРТУЮТ 78 БІЛІОНІВ ДОЛАРІВ.

Послідній спис подає вартість всіх американських фарм в день 1. січня 1920 р. на 78 біліонів доларів, коли в році 1910 вартість фарм в Америці виміряла лише 41 мільярдів доларів. Чотири стейти подали вартість своїх фарм понад 4 мільярди кожний. Перше місце займає стейт Алява — фарми вартують в мільярді 500 мільонів, відтак слідує Іллінойс — 6 мільярдів, 700 мільонів, Техас — 4 мільярди 500 мільонів і Небраска — 4 мільярди 195 мільонів. Вартість самих ґрунтів виміряно в 55 мільярдів, будинок і оцінено на 4 мільярди доларів, а вартість худоби і птиці вносить близько 8 мільярдів дол. Набільше худоби мають стейти: Алява, Техас, Іллінойс, Міссури, Небраска, Віскасин, Канзас і Нью Йорк.

З ПОЛЬСЬКОГО ДІДКА — БАНДИТ.

Арештовано в львівській гоштинці імперіаль Яна Барановського власителя дібр, під замком убитства і ограблення двох Жидів у Рівні. Слідство виявило, що Ян Барановський, 29 літ, власитель дібр з Нешавського відбудуви військовою службою в 2. полку польських уланів перебував в домі своєї матері. Без ясної очеркненої цілі вихав з дому з помітним забором грошей. Обіжав Варшаву, Познань, Львів, Краків відвідуючи різні дітки. До річного прихав 8. липня а чотири дні пізніше винитував одного фехра о аматора на 5 мильшукру, зложеного в цукроварні в Городищу. Фехер звернувся Барановського до одного Жидя, який заявив готовність купити дібр умовою, що його сина поїде з Барановським до цукроварні, забере мішок цукру титлувог завлатку а в Рівному виплатить йому моледу суму 13 тисяч вихав Барановський зі згаданим жидом а поведя їхній фехер посередник. Коли їхали кілька кілометрів добув Барановський броварня, заваз Жидявий зити з родичем поведеним. Нагло вийшов до Львова і замешав у гоштинці імперіаль, де його арештовано. При ревізії вийдено у Барановського броварня, 6 ноабів біля, 6.081 марок і 164 літкичи 50 марковох німецьких банкнотів, про які він не знав і відка в нього ввійшли, до кого належать. По списанню з бандиком прогтокумо, посиджмо його в поліційній тюрмі.

БІЖИСТВО СВЯЩЕННИКА.

В селі Голубувці коло Турки над Срийном, вбито тр-кат. криводовишня ставидлавський капітан Редкевич. Редкевич перебував на відпустці в Голубувці, що має на собі доволі величезні дітерські, звернувши увагу якогось бандик, який вночі заварився та стрляв до нього а револьвером. Вигорло стрляв збудив парохя, що спав в сусідній кімнаті і військовий утік.

ЗА КУЦІНУ УМІДІ ПОЛЬЩА ДО МАЛОГ АНТАНТИ?

«Мурер Поранін», обмірковуючи можливість входу Польщі в склад малог антанті знавляє, що не може стати членом, тоді, коли Жежоставачина приєднать рішени міжнародні договір і державу приналежність Східної Галичини до Польщі.

ГРУШЕВСЬКИЙ ВЕРТАЄ НА УКРАЇНУ.

Закордонна делегация УПСР з проф. Грушевським на чолі, звернувшись до радницького українського уряду з побажанням повернути на Україну і взяти чинну участь в радницькій роботі. Побажання ціл прийнято а цієї справі вислав на Україну Ченіш, бундїш секретар Центральної Ради. Другі члени закордонної делегации: Грушевський, Штраг Жуківський, Штефан і інші в короткому часі вийдуть туди-же.

ОРПТ. ВИЗІСКУ І САМОВОЛІ В ГАЛИЧИНІ.

Про відносини у Східній Галичині під польською владою читаємо в варшавському «Роботнику».

Є дітянка в нашому краю, де шалють орґї визіску і самоволі. Є пе Галичина. На великому просторі держави, велетенська маса рільних робітників злана на безмежний визіск і самоволі обшарників. Визіск відбувається при мочальній згоді тамошньої влади. Рільні робітники ніби мають «своєвольні» закон з дня 1. серпня 1919 р., закон, який практично обов'язував в Конгресіях, але в Галичині істнує тільки на папері.

Маємо до діла в безмірних явищам: декрет польської держави кидається до кота боді при невизначній для обшарників. Натомість закон про свободу торговля, закон про безмежний визіск будуть прийняті в одну мить так в Галечині, як і галицькими обшарниками.

ВІНТ І МОГО ПЕЧАТКА.

Петро Олещук, вїт з Борщова, коло Львова, прихав до Львова в який урядовий справі. По дорозі оглядав вистави при урліції Леніна. Коли так з великим захопленням оглядав всі чудеса і дивувався, що вони такі дороги, якійсь львівський палі встромив руку в його кишеню, думаючи, що наяде там гроші. Та вїт не дурний держати гроші в кишені Паця, замість грошей, найшов — громадську печатку і стез з нею як камфора. Шо орвіти він з цєю печаткою, не знав; левно поприбував і де треба, бо вона була з польським орлом. А для вїта це великий знак, бо вїт без печатки нічого не варта!

РОЗКІД В ПРОФЕСІОНАЛЬНОМУ РУХУ В РУМУНІИ.

Так як політичний, так і професійний рух соціалістичного робітництва в Румунії є розбитий. Соціалісти мають свою професійну раду а комуністи оскували свою тичасову комісію. Між обома групами має завязати боротьбу.

НІМЕЦЬКА ПОСЛІДОВНІСТЬ.

Берлінер Цайтунг доносить, що делегати німецької комуністичної партії на зїзді Іх. Ітернаціоналу в Москві поставились так остро проти укривореного курсу Леніна, що той наказав солдатам, виникнути Іх сідою з салі засідань.

ДЕВ'ЯТЬ ТИСЯЧ СОВЕТСЬКИХ РУБЛІВ ЗА ОДИН СРЕНІЯ.

ЛОНДОН, 10. серпня. — Телеграма з Конагати доносить, що советське правительтво задумує пустити в обіг срібні рублі при кінци місяця жовтня. Один срібний рубель буде мати вартість 10 тисяч паперових советських рублів.

КАРА СМЕРТИ НА СПЕКУЛЯТИВІВ.

На загал утерас в Польщі думка, що виновниками валютної катастрофи є Німці і Жиди, Варшавський «Курьер Вечерній» помітив вступити статтю, в якій домагається карі смерти на валютних спекулянтах, яку треба застосувати тим, що кожний смертельний присуд має бути виконаний зараз в шість годин по засудженню.

ЛЕГКО ЧУЖЕ РАХУВАТИ.

Повоуду спаду польських грошей міністер скарбу Стечварський вилосил перед варшавським соймом промову, в якій старався вказати, що фінансова сила Польської республіки є велика, мимо значного обмеження польської валюти на зарубіжних грошевих ринках.

Щоб доказати правдивість свого запевнення, польський міністер між іншим обчислив, скільки польська держава має маєтків в самій Галичині.

Ото каже пан міністер, що польська держава одичидла в Галичині по австрійських державних скарбі 485 тисяч гектарів землі. Земля незвичайно урожайна, ліс, що мають найкращий і пребогатий деревяний матеріял, обильні жули соли, найбогатіші в цілій Європі нафтові терени, та багаті копалині інших мінералів, вкупі з іншими нерухомими маєтками, земляними, промисловими заводами і т. д. творять таке велике майно польського скарбу, що довга Польща, якій вносить тепер 300 мільярдів марок і малою дрібницею.

Польський міністер і всі прочі Польки забули що публичні маєтки Східної Галичини з її багатствами не є майном Польщі.

ВЖЕ І ПАПІ РИМСЬКОМУ ЗА БОГАТО.

Вже і папі римському за багату польських забляганок і він вівідмовив домаганню Польщі, і менувати на місце д-ра Вергара іншого кардинала «для охорони польського населення на Шлеску». Польський уряд постановив дати домагається від Ватикану велика домагається від Польки, бо він також невизданий і дивний, що дивиться на людські звірства — Ред.

ОСТРА РІЖНИЦЯ МІЖ АНГЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ В ШЛЕСЬКІЙ СПРАВІ

ПАРИЖ, 11. серпня. — На засіданні Найвищої Ради сегодня, Франція заявила в справі розділення Шлеска таку провину позицію становить англійської делегации, що всім дальшїм дискусіям стає заміни і дальшїм засіданням Найвищої Ради мусити бути перервані.

Англійський прем'єр Ллойд Джордж враз з припадінням собі штабом англійської делегации, заповів свій відїзд до Лондону.

Після англійського проєкту, шлеська територія з найбільшими і найціннішими копальнями мала бути призначена Німеччині. Франція знова обстає при тій, що найважливіші промислові околїї Шлеска мавот бути віддані польській державі.

Пі Франції в Англії не хочуть від свого становища уступити.

Сегодня Ллойд Джордж поставив Франції такий ультимат: Франція узясть становище Англії і Італії в справі розділення шлеської території, або всім дальшїм переговорам мусить бути зривані.

Французький прем'єр Бріан скликав засідання шлого французького кабінету щоб позвати постанову з боку всіх французьких міністрів щодо дальшої політики Франції.

Побююється загальною, що по доверенню зривання односторонньої політики Франції і Англії в справі Шлеска, ішла антагоніст розлитий.

У Франції є дуже сильна воєнна партія, яка має більшість в палаті посів і в французькій сенаті.

Са партія стремить до сего, щоб зглядом Німеччини поступати з найбільшою безоглядністю. Остаточно шлою цієї партії є виказати в скорі час нову війну з Німеччиною, щоб, заки Німеччина відїде до землі сина — її зничити раз на все іоалічно, мілітарно і економічно.

Воєнна французька партія руководиться політичними поглядами, що Франція буде лише в такому случаю безпечна, коли німецька сила буде раз навсе знищена.

Прем'єр Бріан належить до партії уміркованих націоналістів, які стоять в опозиції до французької воєнної партії.

Однак тому, що французька воєнна партія має великі впливи в законодательних тілах Франції — прем'єр Бріан мусить проти своєї волі записати в справах зарубіжної політики, спеціально в справах поглядом зглядом Німеччини — таке становище, як се йому диктує воєнна партія.

Ллойд Джордж вийдзят з Парижа до Лондону під претекстом, що зустрічання з французькою квестією вимагає його негатової присутності в Англії.

Однак є загална опінія, що Ллойд Джордж вийдзят з Парижа, щоб замедлоуструвати, що Англія скоріше ринеться зривати з Францією, чим уступити зі свого становища в справі Шлеска.

Щає політичне життя Європи стоїть перед новою, дуже поважною кризою.

АРАБИ ПРОГОЛОШУЮТЬ СВЯТУ ВІЙНУ ПРОТИ ГРЕЦІИ.

АНТОНА, Мала Азія, 8. серпня. — Каліф (король) арабської держави Геджаз проголосив святу війну проти мусульманського сїдїя проти Греції, щоб допомоч турькам націоналістам, проти яких наступає греческа армія в Малій Азії, під особистим провідом грецького короля Константина.

Арабський каліф заявляє як магнетанський народи до своєї війни проти християн для оборони магометанської віри.

«ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ВОВРАТИТИ З БОЛЬШЕВИКАМИ».

ТАЄМНИМИ ВИСЛОВИ ПРІГОТОВАННЯ. — НОВИ ВИСЛОВИ ТРАНСПОРТИ ДО ГОРШИНОГО ШЛЕСКА. — РОЛЯ ФІНЛЯНДИ. — ГРА З ВОГНЕМ.

(Від спеціального кореспондента «Свободи».)

БЕРЛІН, 24. липня. — Матіє шлю німецької і частини англійської преси се трібуно з приводу таємничих німецьких приговорів, які останнім дїням робить Франція.

Англійська радикальна часопись «Міністер Гардінг» і берлінський комуністичний «Червоий Прапор» в один голос заявляють, що та дїяльність французьких війск, яку іно-іно вилано до Горшино Шлеску, має в дійсності послужити для нападу на Совітську Росю.

Бельгійські часописи, навуваючи до сього, повідомляють, що генерал Гедж зробиє усі приготування, щоб з Ангтерпії можна було вислати військові транспорти морем.

Різночасно потверджують, що в обласях французьких частин Німеччини відбуваються пересування війск.

21. липня уступив у силу французько-фінляндський торговельний договір, який дає Франції надзвичайно великі права та переваги що до ввозу товарів у Фінляндію. З сього боку Франція мала за се зобов'язати дати Фінляндії грошеву і військову поміч для спільної акції проти большевизму.

З добре поінформованих приватних кругів довідуюся, що неопіслявши, але дуже вліпної німецької кола також стоїть дуже близько до плану військовий акції проти Совітської Росії. Кожа-б ділянка до такої акції, є коло брати-вуй у мій антанті участь. Найбільше прихильників мавот є плани в Варшаві, Берліні і найціннішим звязку з ними стоїть пан фон Людендорф.

Сильні правди є в сїх чутках — сказати трудно, але одно треба пам'ятати: не буває діла без воєни. Р—

ПРОТЕСТИ АМЕРИКАНСКИХ УКРАЙЦІВ ПЕРЕД НАЙВИСШОЮ РАДОЮ ПРОТИ ПОВЕДЕННЯ ГАЛІЧИН.

Зборяючися тепер Найвища Рада в Паризі відстає знову від телеграмів від американських Украйнів, протестуючих проти дальшого держання Східної Галіччини під польським пануванням, і домагаючися установлення народного правління.

Між ними вислали такі телеграми отці громади і організації:

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ КОМІТЕТ в Нью Йорку вислав таке каблетурю:

ALLIED SUPREME COUNCIL Paris

The Ukrainian National Committee of the U. S. respectfully demands that Allied Powers the Sovereignty of Galicia be determined wishes of people of Galicia that they rescind Polish occupation so hateful to Galician people and that they restore Galicia Republic under its popularly elected Government Ukrainian National Assembly under Dr. Petrushevich.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION SIMON YALOVYTSKY, President JOHN KASHTANUK, Secretary EMIL BEVUTSKY, Editor

30 East Seventh St. New York

II. УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І РЕДАКЦІЯ „СВОБОДИ“ вислали таке каблетурю:

ALLIED SUPREME COUNCIL Paris

Ukrainian National Association, uniting many thousand Ukrainians of Galicia origin appeals to you to hasten the decision in matter of Eastern Galicia origin appeals to you to hasten the decision in matter of Eastern to restore to power the country's popular government led by Dr. Petrushevich.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION SIMON YALOVYTSKY, President JOHN KASHTANUK, Secretary EMIL BEVUTSKY, Editor

30 East Seventh St. New York

III. АДМІНІСТРАТОР УКРАЇНСЬКОГО ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОГО ДІЄЦЕЗІ в Америці о. др. Микола Копачук вислав таке каблетурю:

ALLIED SUPREME COUNCIL Paris

We Ukrainians of Ukrainian birth, residents of United States, ask to have the Ukrainian of East Galicia freed from extermination, to remove the barbarian Polish occupation army and to accord the self-government of people under the rule of Ukrainian National Council headed by Euzs Petrushevich.

Father Dr. NIKOLAS KOPACHUK, Administrator of Ukrainian Greek-Orthodox Diocese in U. S. and Canada.

IV. ПЕРША УКРАЇНСЬКА ПРЕСВИТЕРСЬКА ЦЕРКОВ в Нью-Йорку, Н. Дж., вислали таке каблетурю:

ALLIED SUPREME COUNCIL Paris

The Ukrainian Presbyterian Churches of America protest against the Polish Military Occupation of Eastern Galicia, which by its cruel, imperialistic measures is aiming to exterminate the Ukrainians, and to request the recognition of the Ukrainian Republic in Galicia.

V. НАРОДНИЙ ДІМ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ПОРОЖАН в Джерси Сіті, Н. Дж., вислали таке каблетурю:

ALLIED SUPREME COUNCIL Paris

National Home of American Ukrainian Citizens of New Jersey ask to pass as soon as possible upon the sovereignty of Eastern Galicia freeing the country from the barbarous rule of Poland and according it the right of self-determination by restoring to power the lawful government under Euzs Petrushevich.

NATIONAL HOME OF AMERICAN UKRAINIAN CITIZENS of New Jersey PETER DUBOVITSKY, President PETER MASHEVANSKY, Secretary

VI. УКРАЇНСЬКА ГІМНАСТИЧНА СІЧ, курінь 29, в Гейзелтон, Па., вислали таке каблетурю:

ALLIED SUPREME COUNCIL Paris

In the interests of humanity we appeal to you to use your influence in order to remove the Polish bloody occupation of Eastern Galicia and to establish a legitimate Government by the will of the People.

ELEK. GOBISHCHOK, President ON. KOSTIUK, Secretary WASYL SHLACHETNICHYN, Treasurer

ПЕРЕПИС РЕДАКЦІИ.

Марія Галчуч, Філадельфія, Па. — Оголошений в 180-тій числі „Свободи“ стократовий лист написав Д. Галчучу від свого товариша Томи Пшачка в Клівленді, з котрим він працював разом у келарні перед своїм від'їздом до Росії. Коли автор доточного листа є справді Вашим братом, то Вам треба порозумітися з Томом Пшачком, бо він тепер збирає для себе жертв менш своїми звичками — так нас інформували наш донусьчавець з Клівленду. Оригінальний листа Вашого брата ми Вам післили не можемо, але охотно понаможемо його Вам або Вашому братові Бедороні, як захочете поділитися з нами цією редакцією.

Чому Українське Королівство Представителю називають? СТ. МИЛАНОВИЧ І ВАЛ КО. Є НАРИБЬШЕ? Тому, що обслуговує найбільше українських людей. А чим даліє з дня чим відішли до України Королівської Форми? Ні! Від кожного дня і від кожної шпиди найбільше 5 минут їздити. Незабудайте й адрес. S. MILANOWICZ & WELI CO, 1824 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗІЗД УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА ГАЛІЧЧИН.

(Від власного кореспондента).

В дніх 1, 2 і 3 липня с. р. був у Львові зїзд українського студентства Галіччин. На зїзді були такі реферати: 1) Міжнародні і внутрішні положення Східної Галіччини; 2) Найближчі задачі українського громадянства; 3) Задачі українського студентства під сучасною хвиллю. Змінюючи місцевої української преси польська цензура так покофисувала, що нема в тих змінюваннях адекватного змісту всіх рефератів ані ухвадених зїздом резолюцій. На основі того, що остало в тих змінюваннях, образ зїзду представляється так:

Справу української Галіччини — на думку зїзду — міжнародна дипломатична зв'язує з широким комплексом східно-європейських справ і тільки в сім зв'язку справа української Галіччини може бути вирішена. Український народ не повинен безцінно жалити на те вирішення, тільки прагнучи вати скрізь зібраним своїм сил, щоби могли захищати на тім чирішньому, так, щоби воно вилало в його користь. Са праця повинна йти під катком Соборної України, себто мати на увазі найдоцільніше українського народу; зєднання всіх українських земель в незалежній Українській Державі. Замігання до Соборної України повинні опертися на єдиний під катком „Земля і Воля“! Вагації український народ повинен числити тільки на власні сили.

Сі думки, висловлені в рефератах і резолюціях зїзду, зосім слішні. На скільки під польським ярмом можна їх перевести в життя, треба се розвинути, не ждучи рішення антант.

Тільки думка, що треба числити тільки на власні сили, вимагає доповнення. Певна річ, що треба передосім числити на власні сили. Однак те треба забувати, що на долю кожного народу (навіть тих, що вже мають свою власну державу) мають тепер великий вплив елементи міжнародної політики.

І тому треба зрозуміти українську справу відомою і популярною на арені міжнародної політики, треба тут знати її прихильників. Без свого найближчого аусуля українського народу можуть не дати бажаних вислідів. Почавши від 1917 р. і до нинішнього дня український народ приніс стільки жертв на вівтарі Соборної України, що коли-б рішення чинники міжнародної політики не були стали по стороні наших ворогів, справа української державності, стояла б тепер жури краєц.

В дальших міжнародних зїздах виглядає протидомання утворення окремої Галіччинської Республіки, яке — як відома — заступає тепер правительством української Галіччини. Тут зїзд очевидно виходив з того, що

же суспільності. Не подобається громадянство форм диктатури, бо вонона приймає іншу форму. Розуміється се, себто, що правительством, повинно оставити під контролем громадянства. На се можна зїзду іти спосіб.

Однак доки українська Галіччина знаходиться під польською окупацією, доти її правительством мусить знаходитися поза краєм, щоб мати свободні руки в своїй діяльності.

Таксамо дивним і незрозумілим видається мені домагання зїзду, щоби „з огляду на розвиток дальших національних змагань у Галіччині“, ті українські студенти, які вчать в вищих школах за границю, покинули свої студії й вертали до краю.

Під польською окупацією наша молодіть, яка повинна виступати в вищих школах, вже другий рік марнується, бо польська власті замкнули перед нею львівський університет і всі інші школи. Вчиться тільки ті, що вдалося їм дістатися до вищих шкіл у чужих державах. І тепер і вони мали би вернути до краю і марнуватися без науки! І свого мам би вимагати „розвиток дальших національних змагань у Галіччині“!

Дивно і незрозуміло думку висловити зїзду про правительством української Галіччини, яке, як відомо „перевбує в Вільні, Львівській „Вперед“ передає свою думку так: „Відносно диктатури Петрусевича докладний зання негативне становище, уважаючи диктатуру на еміграції за чужу суспільності, домагаючися, щоби вона була підданна контролю репрезентації населення в виді місцевого уряду з центром у краю“.

Са думка, передає так неясно може бути, що у її зєднанні з думкою, що уряд повинен бути в країні, а не в чужині, це не може бути, а коли буде такий, то не можуть виступити як уряд супроти інших держав.

Дивно також, чому диктатуру в Америці не вважає їх серед суспільності? За час 19-го століття скільки організацій, які боролися аби за звільнення рідного краю з чужого ярма або за переміну державного ладу в своїй державі, мусило не забувати на еміграції і звідти вести якусь? І ніхто з своїх земляків не вважає їх серед чужини суспільності? От чому президент французької республіки де Валера перебуває в Ірландії, а не в Парижі? Чи не так, що англійське правительством заперило йому свободний приїзд до Ірландії?

Се ж від громадянства залежить організувати своє національне правительством за границю, так щоби воно не було чужим.

Галляберґ, 15. липня 1921.

Др. Михайло Лозинський.

ЧОМУ АМЕРИКА БЕРЕ УЧАСТЬ В НАЙВИСШІЙ РАДІ.

Приймаючи співучасть з Англією, Італією, Францією і Японією, Америка виривно стаєдуна на становищі, що їй не ходить о згляді чисто політичної натурі. Америка більше не хоче мішатися до справ, які обходять виключно Європу, лиш задується боронити своїх власних інтересів. Президент Гардінг і секретар заграницьних справ Гью знають, що в європейських квестіях Америка має лише економічний інтерес.

Зачуєні Держави перебувають тепер стан економічного кризиса. Коли Европа повернеться до нормальної продукції, коли сила купна в Європі зможеться, Америка точно віднесе великі користі. Мир в Європі є великий користі. Мир в Європі є великий користі. Мир в Європі є великий користі.

В інтересі Америки лежить, щоби вилучити свого значного впливу, який тепер має в план подоговорення — європейських конфліктах. Америка може підняти різні проекти, які провадять заведення постійного антант в Європі.

КУПИ ЧЕСЬКИХ КОМУНІСТИЧНИХ ПРОВІДНИКІВ МОСКОВСЬКИМИ АГЕНТАМИ.

Се спонукало багатьох членів комуністичної партії відсадувати свої „невеселі, але чесні“ співісткі. Празька поліція щодня дістає численні заяви від бувших комуністів, що вони охоче дадуть дальші відомості про какалунті джерела недавно се такого цїлнутого чеського комунізму.

Що самі комуністи вважають свою справу в Зах. Європі програною, се видно з терористичних актів останнього часу. Поки комуністи мали вплив на маси, вони викликали МАСОВИ ПОВСТАННЯ І РОЗРУХИ, як в Угорщині, Баварщині, середній Німеччині, почасти в Англії. Нині вони контакт з масами страстий й можуть ОШУКАНСТВОМ АБО ПІДКУПОМ користуватися послугами лише одних. Тому комуністам залишається одиноким зглядом боротьби: ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ТЕРОР.

До свого зняряддя вони тепер часто і звертаються, про що свідчать вже згадані ДВА ТЕРОРИСТИЧНИ Акти в СЕРБІИ, РЕВОЛЬВЕРНА СТІЛЯНИНА НА РОЗІТНИЧНИМ КОНТРЕ в ЛІЛІ, БОМБИ В НІМЕЦЬКИХ МІСТАХ БРАУНШВАГІ. Ясна річ, що сими актами розпачу в бояжливих комуністів се більше відтворюють до себе широкі маси населення.

Трохиїк колись казав, що МОЖЕ БУТИ, ЩО БОЛЬШЕШІ КОЛИ-НЕБУДЬ ПІДУТЬ, АЛЕ ВІДХОДЯЧИ ВОНИ ТАК ГРЮНКУТЬ ДВЕРИМА, ЩО ШІЛІЙ СВІТ ЗДРІГНЕТЬСЯ. В Зах. Європі найбільшим вже „груміє диверт“, та шілий світ знов од свого не здригнеться, а тільки тількише обдуряться для останнього поборення гнідої як те вчора так небезпечною хворобою.

Колі тільки комунізм почне „грозити аврими“ в Росії да на Україні? Се багато показачки, що й сая час вже не за горами. 28. липня Радини.

„СВОБОДА“ (LIBERTY)

FOUNDED 1898. Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Subscription rates table with columns for One year, Six months, Three months and corresponding prices in dollars and cents.

Telephone „Свобода“: 498 Montgomery, TeL. U. H. Союз: 1888 Montgomery, за оголошенням редакції не відповідати.

3 Канаді відкрити відкрити грати на чеки за Foreign Money Order.

Адрес: „СВОБОДА“, 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КОМУНІСТИЧНЕ ПОХІЛЛІС.

Комуністична хвиля в Європі спадає. — Рух проти комунізму серед робітничих мас Німеччини, Англії, Франції, Сербії та Чехословаччини. — Терористичні акти замисць масових повстань.

(Від спеціального кореспондента „Свободи“).

На місце комуністичного весілля, що тривало в Європі понад два роки, настає тепер похмілля. Європейське робітничий рух та частина селянства, що була зарозуміла новою хвиллю, оглядається нині на своїх вчорашніх провідників та проклядає — і з огляду від них відвертається.

Прикладам Зїд відграв у сія справі дуже велику роллю. На скільки сей приклад з початку захоплення, настільки він тепер відтворює й знесиравлює. Доти всім хотілося, щоби ні діями та принидами таскаючи, доти всім хотілося, щоби ні у нас так було. Не дає се, як і перед роком, європейські робітничий маси дивилися на Москву, як на новий Єрусалим, звідки мають прийти ривіст, справедливості і загальне щастя.

Се походило з значної міри від того, що над Росією лежало густе покривало таємничості. Коли-ж протром останнього року се покривало зникло, всі побачили криваву дійсність. Європейські робітничий маси побачили також, як розкошують більшовицькі комісари зарокором, як вони прокивають у першорядних готелях, їдять у луксусових атах, жодної дороги вина й бальзаму за розпустними жінками.

Свої домашні пророки комуністи давали не краши приклад. Так у Німеччині живе великий пророк комунізму Гофман. У парламенті він на масовий в'їзд він виголожує запальні промови, кидаючи громи й бідаски на буржуазне суспільство й обиваючачучи його в сім смертельних грехах. Сими діями Гофман обирається „Що-ж покращує у свого правління й безсербренікато? Золото, діаманти, білізну на 48 о-сіб (1), аорозогінні річі... При сім се виявляло, що Гофман має два дом: один у місті на бульварі і один за містом для свит. Злодій як раз скорішаста нагодою, коли Гофман „відпочивав“ у своїм другім домі й дипломатували йому місця хату...

Такі приклади роблять країнне не тільки на „ворогів пролетаріату“, але і на самих пролетаріат. Крайня за крайого наростає розчарування та зневіра. І ці нині всі краш елементи робітничства вже відіпало або відпадають від комунізму.

Німеччина була першою країною, яка захорувала на російську хворобу (сама-ж Німеччина ту хворобу й прищепила Росії), зате вона-ж і першою стала похмілятися. На генеральних зборах союзу німецьких гірничих робітників, які відбулися перед два місяцями в Гіссені, прозвучало до третьої (московської) інтернаціоналі було відкинудо „З ЦІЛЮЮ РІШУЧІСТЮ“. Союз ліцов се дальше й постановив виключити всіх членів, що агітували за Москву.

Нині в Німеччині відбуваються вибори до генерального зїзду металевих робітників. У Берліні, Лїпсвці та інших великих промислових містах, де комуністи се здалося вели перед, ПЕРЕМОГУ НА ВИБОРАХ ОТРИМУЮТЬ ВІКОНУЧІ ПРЕДСТАВНИКИ УМІРКОВАНИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ ПАРТІИ. Де комуністи досі мали більшість, вони тепер мають меншість, а де вони і досі мали меншість, там вони розгублюють останніх прихильників.

Треба зазначити, що союз гірничих та металевих робітників се основний в італіанській німецького робітничства. Як-раз сі союз досі давав найбільшу допомогу комуністичному руху, бо се — чисти пролетарі, давно вже відірвали від селян і дітей. Коли вони отже відвертаються від комунізму, то справа „світлої революції“ можна вважати в Німеччині остаточно програною.

АНГЛІЙСЬКЕ РОБІТНИЦТВО се недавно дуже захоплювало комунізмом. Бакій про „соціалістичний рай“ у Росії, про „святого Леніна“, куплена за більшовицькі гроші агітацій часописи „Дейлі Геральд“ — нині вже не роблять в Англії того вражіння, яке вони робили рік і півтора року тому. Несхвасний для робітників вислід кількох великих страйків се більше зневіра робітничтву й занеохота його до виступу на користь осанження московського ідеалу. Великі робітничий розуми, які були торік в Англії, нині вже суть річчю неможливо. Розсудливості вступила в свої права.

Палка французька кров, здавалося, найвидше штовхне ФРАНЦУЗЬКИХ РОБІТНИКІВ на шлях комунізму. Зїзд французького соціалістичної партії се весні дієсно дав перемогу ліній течі, в більшість зїзду тоді постановлено приєднатися до Москви. Не минуло й пів року, як неважна більшість зїзду стала меншістю. На зїзді французьких робітничих спілок (юніків), який 24 липня відбувся в Ліллі, ПРЕДСТАВНИКИ-ПОМІРКОВАНИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ ТЕЧІ ЗНОВ МАЮТЬ ВІДЛЕЧНУ БІЛЬШІСТЬ, а праворічних комуністів в тільки мала меншість.

У СЕРБІИ останні терористичні акти — замач на королеву Олександру, вбивство міністра Државосича — викликали величезне обурення проти комуністів. У Бїлгороді, в менших містах та в селлах відбуваються масові міти, на яких КОМУНІСТИЧНИЙ РУХ ОСУДЖУЄТЬСЯ ЯК НАДІСТРИЖИВЕ. Всюди людолюбів заперується до націоналістичної гвардії, щоби оружком людно поборовався комуністичну спробу до комуністичних виступів. Покусякя поїзній і з'якнена боротися комуністів проти розгнатованого ярма, яка гудна їх рододити на місці.

Такі самі відомості маємо з ЧЕХОСЛОВАКЧИНИ. Місцеві преса недавно наарувала зинишню революції при ПІД-

